

Úvod

Jednou z najdôležitejších údržbových činností správcov ciest je zimná údržba, ktorá je nevyhnutná pre zabezpečenie cestnej dopravy počas zimného obdobia. Táto činnosť tvorí hlavnú náplň práce SC KSK počas zimného obdobia. Organizačná a technická príprava zimnej údržby a jej výkon sú zabezpečované v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ktoré vytvárajú organizačné a technické podmienky pre zabezpečenie zjazdnosti ciest i pri veľmi sťažených klimatických podmienkach zimného obdobia.

Operačný plán zimnej údržby rieši nasadenie dopravných prostriedkov a mechanizmov pre bežné klimatické podmienky a pre mimoriadne klimatické podmienky (kalamitné stavy). Pre organizáciu, technickú prípravu zimnej údržby a pre jej vlastný výkon zohľadňujúci efektívne vynakladanie finančných prostriedkov je spracovaný "Operačný plán zimnej údržby ciest vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja na obdobie 2007-2008", ktorý vychádza zo základných práv a povinností vyplývajúcich z príslušných ustanovení zákonných noriem.

Operačný plán zimnej údržby ciest KSK na obdobie 2007/2008 obsahuje základné pojmy zimnej údržby (ZÚ), technológiu zimnej údržby na pozemných komunikáciách, štandard zimnej údržby, dispečersko-spravodajskú službu (DSS), režim spravodajstva, operačné štáby, zabezpečenie zimnej údržby ciest na hraniciach jednotlivých stredísk správy a údržby a záverečné ustanovenia. Prílohou tohto operačného plánu je zoznam telefónnych liniek a mobilných telefónov a dohody o zabezpečovaní zimnej údržby ciest medzi Mestom Košice, NDS SSÚR Košice, Správami a údržbami ciest PSK, Banskobystrickou regionálnou správou ciest Rimavská Sobota, Riaditeľstvom hraničnej a cudzineckej polície Prešov, Krajským riaditeľstvom Policajného zboru a Krajským riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru. Neoddeliteľnými prílohami tohto operačného plánu sú operačné plány zimnej údržby ciest jednotlivých stredísk správy a údržby a to : Michalovce (pre okresy Michalovce a Sobrance), Trebišov (pre okres Trebišov), Rožňava (pre okres Rožňava), Moldava nad Bodvou (pre okres Košice – okolie) a Spišská Nová Ves (pre okresy Spišská Nová Ves a Gelnica). Operačné správy stredísk SaÚ obsahujú: telefonické kontakty v rámci územného obvodu, zoznam pracovníkov zodpovedných za výkon dispečersko-spravodajskej služby a zimnej údržby ciest, zoznam výkonných pracovníkov a ich zaradenie podľa jednotlivých cestmajsterstiev, zoznam dopravne dôležitých miest, mapy stredísk a cestmajsterstiev, zoznamy poradia dôležitosti podľa stredísk a cestmajsterstiev, zoznamy nebezpečných miest a úsekov, sumárny zoznam mechanizmov a dopravných prostriedkov zúčastňujúcich sa výkonu zimnej údržby, zoznam úsekov, na ktorých je vylúčený chemický posyp, zoznam neudržiavaných úsekov, prehľad zásob posypového materiálu, ktorý je prakticky totožný so zostatkom po ukončení predchádzajúcej zimnej údržby, zoznam organizácií zmluvne dohodnutých na výkon zimnej údržby a menný zoznam dispečerov za jednotlivé cestmajsterstvá.

Operačný plán bude prejednaný s MDPaT a odsúhlasený predsedom KSK a bude sa nachádzať na odbore dopravy KSK, SC KSK ako aj na jednotlivých strediskách SaÚ v kraji.

Zmierňovanie závad v zjazdnosti zahrňuje predovšetkým tieto činnosti :

1. posyp inertnými materiálmi, chemickými alebo zmiešanými materiálmi (vyžaduje sa súhlas príslušného orgánu) na odstraňovanie alebo zmierňovanie vplyvu vzniknutej námrazy, poľadovice alebo utlačenej snehovej vrstvy
2. pluhovanie, frézovanie, príp. nasadenie ďalších mechanizmov na odstránenie snehových vrstiev
3. odvádzanie vody z topiaceho sa snehu z vozoviek.

Prehliadky – kontroly komunikácií v zimnom období vykonávajú správcovia komunikácií s cieľom zistenia skutočného stavu zjazdnosti (schodnosti) a to v pravidelnom režime min. 1-krát za deň alebo mimoriadne pri zhoršení počasia.

Režim spravodajstva

- **elektronickou poštou na Centrálnu dispečersko-spravodajskú službu (CDSS) v Bratislave** pozostáva zo 4 základných súhrnných správ a to k 5.00, k 10.00, k 16.00, k 22.00 hod., pričom dispečeri sú v priebehu dňa (počas celých 24 hod.) povinní na centrálne operátorské pracovisko zasielať všetky zmeny tak o stave počasia ako aj zjazdnosti ciest. V prípade nefunkčnosti alebo poruchy počítačovej siete na dispečerskú službu (DSS) alebo centrálnu dispečerskú službu sa dispečerská služba zabezpečuje telefonicky na č. [02/55567843](tel:0255567843) alebo faxom na č. [02/55567844](tel:0255567844).

- **elektronickou poštou na SC KSK** na e-mailovú adresu stefan.bulko@sc.vucke.sk pozostáva z jedného súhrnného spravodajstva za 24 hod. a podáva sa k 7.30 hod. V prípade nefunkčnosti alebo poruchy počítačovej siete sa DSS zabezpečuje telefonicky na tel. č. [055/7894934](tel:0557894934) alebo faxom na č. [055/7894936](tel:0557894936).

- **elektronickou poštou z dispečingu SC KSK na odbor dopravy KSK** a podáva sa denne k 8.00 hod

Úloha operačných štábov

Cieľom operačných štábov je zabezpečiť súčinnosť a koordináciu všetkých zložiek v prípade vzniku mimoriadnych situácií počas zimného obdobia na úseku cestnej dopravy a stanoviť postupy jednotlivých zložiek orgánov štátu a samosprávy na zníženie rizík ohrozenia a zabezpečiť vykonávanie opatrení na odstránenie následkov mimoriadnych udalostí v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 42/1994 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov v spojitosti a § 9 ods. 1 písm. a) zák. NR SR č. 387/2002 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov.

Činnosť obvodného operačného štábu počas bežných podmienok na úseku cestnej dopravy

1. Predseda obvodného operačného štábu (vedúci strediska Správy a údržby) zabezpečuje zimnú údržbu vlastnými kapacitami v režime a v rozsahu uvedenom v Operačnom pláne zimnej údržby pre bežné podmienky.
2. Predseda obvodného operačného štábu je povinný zabezpečiť:
  - a) na cestách I. a II. triedy odstránenie snehu z celej šírky vozovky tak, aby hrúbka neprevyšovala 3cm,

- b) na cestách III. triedy za účelom udržiavania rovnosti utlačenie snehovej vrstvy a zabezpečenie obojstranného prejazdu v križovatkách,
- c) za intenzívneho sneženia na cestách III. tried udržiavať obojsmerne len jeden jazdný pruh s výhybňami alebo regulovanou dopravou,
- d) posyp vozoviek sa prevádza na všetkých cestách podľa technologickej potreby variantne rozmrazovacími materiálmi a zdršňovacími prostriedkami alebo ich zmesou,
- e) posyp rozmrazovacími prostriedkami len na miestach pre, ktoré je takýto posyp určený.

Činnosť obvodného operačného štábu počas mimoriadnych podmienok

Predseda obvodného operačného štábu po konzultácii s predsedom centrálného štábu zimnej údržby ciest vo vlastníctve KSK (riaditeľ SC KSK) vyhlási mimoriadne podmienky v obvode príslušného operačného štábu a zvolá obvodný operačný štáb, ktorého úlohou je zhodnotiť situačný stupeň mimoriadnych podmienok a prijať potrebné opatrenia na predchádzanie a zabezpečenie odstránenia následkov mimoriadnych podmienok. Predseda obvodného operačného štábu zabezpečuje úlohy na úseku cestnej dopravy vlastnými kapacitami, ako i zmluvne dohodnutými kapacitami a podľa potrieb aj ďalšími kapacitami podľa osobitného režimu, ktorý operatívne stanoví podľa potreby a podľa situácie na cestách.

Krízové podmienky

1. V prípade vzniku krízových podmienok v územnom obvode obvodného operačného štábu, príslušný obvodný operačný štáb prijme uznesenie o mimoriadnej situácii v svojom operačnom obvode. Predseda obvodného operačného štábu na základe prijatého uznesenia predloží písomnú požiadavku predsedovi krízového štábu obvodného úradu ako orgánu všeobecnej štátnej správy na vyhlásenie mimoriadnej situácie. V prípade časovej tiesne z dôvodu obzvlášť závažných mimoriadnych podmienok predloží žiadosť predsedovi krízového štábu dodatočne.
2. Obvodný operačný štáb zimnej údržby po vyhlásení mimoriadnej situácie príslušným obvodným úradom sa stáva súčasťou krízového štábu obvodného úradu a podlieha jeho právomociam
3. Predsedovia obvodných operačných štábov sú vyhlásením krízových podmienok povinní zabezpečiť na cestách I. a II. triedy odstraňovať sneh nepretržite z celej šírky vozovky tak, aby hrúbka snehovej vrstvy neprevyšovala na cestách I. triedy 3 cm a na cestách II. triedy 10 cm. Na cestách III. triedy udržiavať rovnosť utlačenej snehovej vrstvy tak, aby bol zabezpečený minimálne prejazd v jednom jazdnom pruhu obojsmerne s výhybňami alebo regulovanou dopravou.

Úloha centrálného operačného štábu

Centrálny štáb zimnej údržby je riadiaci orgán, ktorý vzniká na úrovni kraja, zabezpečuje súčinnosť a koordináciu všetkých zložiek orgánov štátu a samosprávy v prípade vzniku mimoriadnych podmienok a situácií počas zimného obdobia na úseku cestnej dopravy, na **území celého kraja**.

Ďalšie opatrenia centrálného štábu údržby ciest Košického samosprávneho kraja štábu

1. Centrálny štáb údržby ciest KSK môže na základe rozhodnutia v prípade mimoriadnych situácií alebo pri stave núdze po dohode s orgánmi dopravnej polície obmedziť alebo úplne vylúčiť cestnú dopravu na čas potrebný pre uvoľnenie a údržbu úseku. O obmedzení alebo vylúčení premávky predseda centrálného štábu údržby ciest KSK informuje CDSS a odbor dopravy Košického samosprávneho kraja.
2. O nasadení pracovníkov a mechanizácie na inom mieste na území Slovenskej republiky alebo v zahraničí rozhoduje predseda centrálného štábu údržby ciest KSK po konzultácii s predsedom Košického samosprávneho kraja. V takomto prípade riaditeľ Správy ciest KSK zabezpečuje spracovanie osobitného dodatku k Operačnému plánu zimnej údržby pre kalamitné presuny mechanizácie, v ktorom bude zoznam určených osôb a mechanizácie a určí pracovníkov, ktorí budú riadiť presuny mechanizácie a ich výkony, zabezpečia ubytovanie a stravovanie cudzích posádok včítane doplnenia pohonných látok na náklady subjektu, ktorému sa pomoc poskytuje. Ďalej títo určení pracovníci zabezpečia vybavenie posádky (min. 2 vodiči), finančnú zálohu na výdavky (záloha na služ. cestu), ochranné a pracovné prostriedky, karty na odber pohonných hmôt všetko na min. 5-dňové nasadenie.

Zabezpečovanie operačného plánu zimnej údržby

Návrh OP je spracovaný v zmysle novej organizačnej štruktúry ako jeden celok (centrálny OP) s prílohami (obvodné OP), pričom v súčasnosti je prejednávaný s príslušnými orgánmi (s políciou, hraničnou políciou, susediacimi správcami- PSK, mesto Košice a i.) a následne bude predložený na schválenie MDPaT a predsedovi KSK. V súčasnosti prebieha prejednávanie a menovanie členov obvodných štábov v súčinnosti s Obvodnými úradmi.

Technické zabezpečovanie ZÚ

Z hľadiska technického veríme, že 10 nových sypančov zvýši skvalitnenie činnosti. V súčasnosti prebieha údržba a oprava príprava strojného vybavenia ako príprava na ZÚ, pričom obhliadka pripravenosti mechanizmov sa v zmysle spracovaného harmonogramu uskutoční v rámci jednotlivých stredísk v priebehu októbra.

Je možné uviesť, že počty mechanizmov sú dostatočné, pričom ich počty vychádzajú z dĺžky udržiavaných komunikácií, počtov rajónov, náročnosti a špecifik terénu a najmä z dlhoročných skúseností pri zabezpečovaní ZÚ jednotlivých obvodov, avšak aj z negatívnych skúseností používania zastaralých mechanizmov, z čoho vyplýva aj potreba rezervných mechanizmov najmä pri riešení kalamitných situácií.

Návrh možnosti prenajímania od iných subjektov je potrebné riešiť koncepčne na dlhšie obdobie, nakoľko v súčasnosti je ponuka potrebných špecializovaných mechanizmov na trhu pomerne slabá a v prípade ich nákupu silnejším investorom by zrejme žiadal dlhodobjšiu záruku ich využitia v rámci návratnosti investície.

V tomto čase sa upresňuje zoznam organizácií a súkromníkov pre uzatvorenie zmluvy o budúcej zmluve pre zabezpečenie ZÚ v prípade kalamity (jedná sa predbežne o 38 firiem a 85 mechanizmov), pričom je možné konštatovať, že ich zabezpečenie vzhľadom na skutočnosť, že ich využitie je otázne a pomerne malé, je stále problematickejšie.

V súčasnosti sa zabezpečuje dovoz potrebných materiálov a zásob najmä posypového a rozmrazovacieho materiálu. V rámci technickej a kádrovej prípravy pracovníkov prebieha príprava a doškoloňovanie vodičov a dispečerov s obhliadkami terénu.

Jednotlivé strediská SaÚ v tomto období okrem bežnej údržby osadzujú snehové koly popri cestách, vytvárajú na nebezpečných miestach pohotovostné skládky posypového materiálu a osadzujú snehové zábrany.

Termín celkovej prípravy ZÚ je do 15.11.2007, pričom je možné konštatovať, že potrebné úlohy s tým spojené budú splnené.

Prílohy:

- Prehľad zásob posypového materiálu pre zimné obdobie 2007/2008
- Prehľad spotreby posypových materiálov v období rokov 2004 až 2007
- Sumárny zoznam mechanizmov a dopravných prostriedkov
- Predpokladaný časový harmonogram technických kontrol DpaM podľa SaÚ, zaradených do ZÚ 2007/2008

Spracoval: Ing. Kohoutek, PN
Košice 15. 10. 2007